

den vedkommende skal have fuld Erstatning, siger, at man kan fratage en Mand sin Ejendom, naar Almenvellet kræver det. Nu er det dog ret vanskeligt at afgøre, hvor Almenvellets Krav er fuldgyldigt til Stede. Men Forslagsstillerne synes at gaa ud fra, at Almenvellets Krav er fuldgyldigt til Stede, saa snart der er en eller flere i en Kommune, der ønske at faa et Stykke Jord i offentligt Fæste, og der indenfor Kommunens Grænser er en Ejendom med mere end 8 Tdr. Hartkorn; saa er Almenvellets Krav fuldgyldigt til Stede. Dog er der endnu en lille Betingelse, og det er den, at Kommunalraadet vil tage Opgaven op. Altsaa Kommunalraadets frie Selvbestemmelsesret om, hvorvidt det overhovedet vil etablere offentlig kommunalt Fæste, er dog, naar det kommer til Stykket, stærkere end Grundlovens Almenvels Krav, som skal begrunde Tvangsindtagelse af anden Mands Ejendom. Jeg henstiller, om ikke den Tanke alligevel er lidt for uigennemarbejdet, at man aabner Adgang for Anvendelse af Ekspropriation i Henhold til Grundloven, medens man dog lader det bero paa et Kommunalraads Forgødtbeholdende og alene paa det, om man skal skride til at anvende Ekspropriationsretten efter Grundloven. Hvis Kommunalraadet til Trods for, at der er 3, 4, 5 Mennesker, der ønske at komme i Besiddelse af en Jordlod, og der er 1, ja maaske 3, 4, 5 Mænd i Kommunen med over 10 Tdr. Hartkorn, dog savner Villie til at tage denne Opgave op; kan Almenvellet skøtte sig selv og have det saa godt, saa bliver der ingen Ekspropriation og ingen Tvangsafstaaelse. Er det rigtigt? Jeg henstiller det til fornyet Overvejelse.

Men jeg gaar videre i Teksten og forudsætter altsaa, at Kommunalraadet har et villigt Øre for Almenvellets Krav, og saa sker der det, at man gaar hen til Manden med f. Eks. de 10 Tdr. Hartkorn og siger: Hør, du maa give os de 2 Tdr. Hartkorn mod fuld Erstatning. Og saa bestemme de Herrer, at denne Erstatning skal udregnes paa Grundlag af Ejendomsskylden. Ja, det er lettere sagt end gjort, det bliver ikke let at foretage denne Udregning. Jeg ved ikke, om de Herrer have tænkt paa, hvordan den skal foretages. Det er vanskeligt allerede af den Grund, at Jorden ikke er særskilt vurderet. Men selv om den var det, vilde der dog ved Erstatningen være at tage Hensyn til en hel Række Forhold, som slet ikke har gjort sig gældende og ikke har kunnet gøre sig gældende ved Ejendomsskyldens Ansættelse.

En Ejendom paa 10 Tdr. Hartkorn har som Regel mange Slags Jord. Man kan derfor ikke løbe an paa et Gennemsnit. Men selv to ensartede Stykker Jord af en Ejendom paa 10 Tdr. Hartkorn kunne have højst forskellig Værdi baade for den, der afgiver Jorden, og for den, der skal modtage den. Et vilkaarligt Indgreb i en Ejendom, en Bortskæring af indtil $\frac{1}{5}$ af en Ejendom paa 10 Tdr. Hartkorn medfører ret naturligt, ja vel uafvendeligt, en Forringelse af Værdien af det, der bliver tilbage. Bygninger blive delvis overflødiggjorte, Besætningen maa reduceres paa den Ejendom, hvorfra man tager Jorden, Rammerne for Folkeholdet forstyrres, Driften skal lægges om. Der er mangfoldige Forhold, der gøre, at en Bortskæring af $\frac{1}{5}$ af en saadan Ejendom volder Tab og indeholder værdiforringende Momenter for Manden, der sidder tilbage med de 8 Tdr. Men han skal efter Grundloven have fuld Erstatning, og denne Erstatning, som man saaledes maa ud med foruden den naturlige nøgne Jordpris for den Jord, man tager, medfører ganske naturligt, at det bliver en særdeles høj Pris, der vil være at betale for den tvangsindtagne Jord. Det er noget, der siger sig selv, at den Pris, man maa give ved Ekspropriationen, bliver betydelig højere end den Pris, man maa give ved frit Salg, derom er der ingen Tvivl, bortset altsaa fra, at man kommer ind i et særlig vanskeligt Spørgsmaal, hvor Almenvellets Krav staar overfor den private Ejendomsbesiddelses Ret, og at man ganske overlader til et Sogneraads suveræne Afgørelse, om Almenvellets Krav nu ogsaa er til Stede og kan gøre sin Ret gældende overfor Ejendomsbesiddelsesretten. Ja, der er endnu et Forhold, der maa nævnes i denne Forbindelse, og som der maa tages Hensyn til. Det er Prioriteringsforholdene paa den Ejendom, hvorfra man tvangsindtager Jord. Det er en Selvfølge, at der kan opstaa Kalamiteter, som kunne være til betydelig Skade og Fortræd for Manden, der sidder tilbage med de 8 Tdr. Hartkorn. Og det skal erstattes alt til Hobe. Der er ikke i Forslaget den fjerneste Antydning af Regler, hvorefter man skal udfinde den rette Erstatning; man siger blot, at det skal ske paa Grundlag af Ejendomsskylden, skønt man ved første Øjekast maa erkende, at dette Grundlag svæver i Luften, det eksisterer ikke, det kan ikke bruges, og saa har man intet som helst at holde sig til.

Alene Udgangspunktet for hele dette Fæste- og Ekspropriationsforslag viser, at